

høist tvivlsomt, om de kunne have nogen Betydning som Overgangsmiddel, men som mere bør de efter Minoritetens Formening ikke finde Plads i Loven.

Medundertegnede Hanssen kan ikke erkjende, at en saa kort Overgangstid, som den i Udkastet bestemte, i nogen Maade er tilstrækkelig, naar en Forandring i det Bestaaende skal gennemføres i en saa stor og omfattende Udstrækning. Lovudkastet vil om 4 Aar ikke alene have Laugenes udelukkende Ret til at udøve en Haandtering, men det vil til samme Tid bortkaste enhver Prøve som Betingelse for Haandværksdrift. Det vil ikke alene tillade at forene flere beslægtede Haandteringer, give Frihed til at gaae fra een Næringsvei til en anden og Ret til selv at udføre alt Arbejde ved de Gjenstande, det er en Haandværker tilladt at afhænde som heelt Fabrikat, men det vil ogsaa til samme Tid tillade at drive i Forening saa mange Haandværk, som Noget selv vil. Det vil ikke alene give Haandværksdriften paa Landet fri i ligesaa stor Udstrækning som i Kjøbstæderne udenfor en Milis Afstand fra disse, og tildeels ogsaa indenfor denne Kreds, men det vil ogsaa give Landhaandværkerne Ret til at arbejde for Kjøbstadbeboerne. Naar man saaledes ikke blot vil reformere og udvikle, men paa eengang omstyrte næsten hele den bestaaende Tilstand, da kan visseilig en Tidsfrist af 4 Aar, førend det drøbende Slag skal føres, ikke anses for nogen for de Vedkommende tilstrækkelig Forberedelsestid. Det foreliggende Lovudkast burde været indskrænket til at indføre en Overgangs- eller Mellemtilstand fra den stærkt bundne Laugs- og Næringsvang til Næringsfrihed, og overladt til en kommende Tid selv at afgjøre, om og da naar Næringsfriheden skulde indtræde. Da kunde man først med Rette have paaberåbt sig, at man gav de Vedkommende en Overgangstid. Det foreliggende Udkast vil strax indføre Næringsfrihed for Handel og Haandværk, medens det, i Følgesen af det Gaarde og Hensynsløse hert mod de nuværende Handlende og Haandværkere som mod Kjøbstæderne i Almindelighed, har søgt at opstille forskellige Be-

stemmelse, der see ud som særlige Betryggelses- og Sikkringsmidler eller som en Slags Erstatning, men som i Virkeligheden dog ikke ville yde dem betydelig eller væsentlig Erstatning eller Betryggelse.

For at nærme Lovens Indhold saa meget som muligt til det, jeg formener den burde have indskrænket sig til, har jeg deels ene, deels i Forening med tvende af Udvalgets øvrige Medlemmer stillet Endringsforslag til forskellige af Udkastets Paragrapher. — Uagtet denne vidtgaaende og hensynsløse Kuldstakelse paa eengang af alle de væsentligste nu bestaaende Indskrænkninger i Handel og Haandværksdrift, vil Udkastet og Udvalgets Fleertal dog indrømme Indenrigsministeren Ret til ad Bevillingsveien yderligere at kunne fritage den Enkelte for at opfylde de saa Betingelser, der endnu blive tilbage for at kunne drive en Næring. Denne Ret anseer jeg det utilraadeligt at tilstaae ham, deels fordi den Enkelte derved eensidig begunstiges overfor Andre, der kunne være ligesaa berettigede, ja maastee mere berettigede, deels fordi det forargelige og Embedsmændene demoraliserende hemmelige Erklæringsvæsen derved gives ny Næring.

Endelig gaaer Udkastet i een Retning, nemlig med Hensyn til Brændeviinshandel og Udskænkning, i en med dets øvrige Bestemmelser aldeles modsat Retning. Det viser en Mistanksomhed og Mistillid til Statsborgernes moralske Charakters Styrke, der i høieste Grad maa overrasse hver den, der virkelig kjender Danmarks Befolkning. Det søger med Hensyn til Afgangen til at erholde Brændeviin at gjøre Indenrigsministeren til Værge eller Formynder for Landets Borgere. Jeg anseer denne Mistro for aldeles ubegrundet, som krænkende for Befolkningen og skadelig i flere Henseender, men da Indenrigsministeren bestemt har erklæret for Udvalget, at han ikke vil opgive sit Formynderskab i denne Retning for Landet, foreslaaer jeg, at der i denne Lov ikke optages andet angaaende Krohold og Brændeviinshandel paa Landet end en Hensynsning til de mugalvende Lovbestemmelser for dette Forhold.